

A legnagyobb francia mezőgazdasági szakszervezeti szövetség, az FNSEA kongresszusa

Az idei évben Troyes városában rendezték az [FNSEA](#) sorrendben 67. kongresszusát, az eseményt pedig érthetően befolyásolták az aktuális agrárpolitikai kérdések, így elsősorban a KAP reformja és a mezőgazdaság, az erdőgazdálkodás és az élelmiszer-ipar jövőjéről készülő törvény, valamint az állattenyésztés krízise. Ezekre a szakszervezet részéről igyekeztek érdemi válaszokat adni, megoldási javaslatokat tenni, valamint egyben alkalmazkodni is a kihívásokhoz. Ez utóbbi azt jelentette, hogy az FNSEA részéről az alapítás óta bekövetkezett hatalmas gazdasági és társadalmi változások miatt az érdekképviselőteljes megújítása mellett döntöttek, ennek első eredményeit egy év múlva értékeli.

A napi aktualitások közül kétségtelenül az állattenyésztés helyzete foglalkoztatja leginkább a gazdákat, akik reménytelenül próbálják érvényesíteni az alapanyagok (elsősorban energia és takarmány) árának emelkedése miatt megnövekedett költségeiket. A földolgozók ezt a nagykereskedelem „merevségére” való hivatkozással utasítják el, a kereskedelmi láncok pedig a vásárlóerő megőrzését tartják legfontosabb feladatuknak (legalábbis a nyilvánosság felé ezt hangoztatják) – azaz mindkét kör teljesen helyénvalónak tartja, hogy a gazdák viseljenek minden költségnövekedést. A termelők ebben a helyzetben fölteszik a kérdést, ha a mostani költségeiket sem tudják érvényesíteni, hogyan tudnák vállalni a miniszter által szorgalmazott „termeljünk másként” programot, hogy tudnának megfelelni az egyre újabb társadalmi elvárásoknak és a párizsi íróasztalok mellett kidolgozott agro-ökológiai céloknak? A szakszervezet szerint elsősorban az „éljünk másként” programra van szüksége a gazdáknak, hiszen mindenki tudja, hogy ha nem történik végre érdemi lépés, az állattenyésztés ellehetetlenül és átadja a helyét a jól és aktívan szerveződő növénytermesztésnek (elsősorban a GOF-növények esetében). Az érdekképviselőteljes szerint nem alkalmi pénzügyi, sok hónap késéssel érkező pénzügyi segítségre van szüksége a szakmának, hanem arra, hogy érdemben érvényesíteni lehessen a termelői árakban a költségeket. A gazdák szerint nagyon egyszerűen el lehet ezt érni: módosítani kell a vonatkozó kereskedelmi törvényt, azt be kell tartani, a versenyfelügyeletnek pedig a gazdák vegzálása helyett a nagy kereskedelmi láncokat kell ellenőriznie. Megjegyzik, apró segélyek amúgy sem érnek sokat, hiszen a környezetvédelmi előírások szigorításával ezeknél sokkal nagyobb költségekbe hajszolják a gazdákat.

1. kép Jérôme Despey

A minden évben elkészített éves jelentésről az FNSEA főtitkár-helyettesei számoltak be a kongresszus résztvevőinek. Daniel Prieur a vadkárokra és az ezek megtérítése körül kialakult helyzetre, valamint a farkas elterjedési területének növekedésére és az ezáltal jelentkező új konfliktusokra hívta föl a figyelmet. Jérôme Despey a versenyképességet helyezte előtérbe és meglehetősen provokatívan sorolta azokat a kérdéseket, amik a szakma nehezítését kiváltották:

- öntözés és dombvidéki tározók helyzete, ezek ügyét a Sarkozy-érában már majdnem sikerült rendezni, de az új kormányzat Despey szerint demagóg, ideológiai indíttatásból leállította az egészet,

- munkabérekre rakódó járulékok vállalhatatlan nagysága,
- versenyhelyzet megítélése, a versenyfelügyelet termelő-ellenes magaratása,
- a párizsi bürokraták által diktált környezetvédelmi előírások vállalhatatlansága,
- a kereskedelmi láncok és a termelők viszonya,
- a [DPI és a DPA](#)ⁱⁱ kérdése,
- kockázatkezelés, válságmenedzselés megoldatlansága.

Dominique Barrau az állattenyésztésben kialakult tarthatatlan helyzetre hívta föl a figyelmet, amire megoldást jelenthetne, ha a termelők érvényesíteni tudnák áraikban a megnövekedett termelési költségeket. Ehhez szerinte szorosan kapcsolódik az élelmiszerek minőségének kérdése – célozva a lóhús-botrányra -, ahol nagyon nagy szükség van arra, hogy a fogyasztók újra szorosabb kapcsolatba kerüljenek a termeléssel, tisztában legyenek azzal, hogy a minőség biztosításának ára van, amit meg kell fizetni. A „termeljünk másként” és a környezetvédelem kapcsán megismételte a Jérôme Despey által mondottakat, miszerint a szakszervezet visszautasítja azokat a környezetvédelmi diktátumokat, amiket párizsi irodákból hozzá nem értők kényszerítenek a szakmára. Megoldatlan a fiatalok pályakezdése is, mindez együtt Barrau szerint már olyan sok, hogy júniusban több országos megmozdulást is terveznek Párizsban, hogy hangot adjanak a szakma kétségbeesésének és választ kapjanak a legfontosabb problémáikra.

Daniel Prieur főtitkár-helyettes arra is fölhívta a figyelmet, hogy a társadalom minden szintjén, azaz a gazdálkodóktól a különböző szintű önkormányzatokon át az államig olyan alapvető változások mentek végbe és olyan új elvárások fogalmazódtak meg, amik szükségessé teszik a mezőgazdasági szakszervezeti mozgalom mélyreható reformját és az érdekvédelmi munka adaptálását az új helyzethez. Jérôme Despey, az FNSEA másik főtitkár-helyettese az új struktúrát vázolta, az általa elmondottakból úgy tűnik, szervezeti struktúrájában nem lesz érdemi változás, az egyes szintek (helyi, megyei, regionális és országos) közötti feladatmegosztás viszont átalakul. A helyi szint feladata alapvetően az információ-gyűjtés és kapcsolatépítés lesz, ami fölfelé haladva a rendszerben egyre inkább átadja a helyét az összefogó, lobbitevékenységet végző, hálózat-irányító munkának. Dominique Barrau főtitkár ezeket azzal egészítette ki, hogy az új feladatmegosztás alapján végzendő munka első tapasztalatait a 2014-es, Biarritz-ban tartandó kongresszuson fogják értékelni. A szervezeti struktúrában is érdemi változást terveznek azáltal, hogy a jövőben nem csak a megyei, de a regionális szintet is közvetlenül választanák meg, szemben a mostani helyzettel, amikor a közvetlen választás nyomán föllálló megyei szervezetek delegálják soraikból a regionális szinten is tevékenykedőket. Kitért arra is, hogy minden korábbinál fontosabb, hogy az FNSEA és a fiatal gazdák szakszervezete (Jeunes Agriculteurs, JA) ne konkurens, hanem egymást kiegészítő érdekképviselőként működjön – ki nem mondva utalva arra, hogy az ideai kamarai választásokon néhány megyében külön listát indított a JA, miközben a megyék döntő többségében közös FNSEA-JA lista volt.

A kongresszus résztvevői közül hozzászólók közül többen szintén azt hangsúlyozták, hogy a regionális szint megerősítése az egyetlen lehetséges mód az előremenekülésre, mások pedig azt emelték ki, hogy tovább kell növelni az oktatás és szakképzés szerepét. Volt, aki azt firtatta, miként alakulhatnak az erőviszonyok a kamarai választásokon, ha az FNSEA mindinkább a régiók szerepét kívánja erősíteni? Emögött az állt, hogy ugyan a sarokszámokat tekintve az FNSEA gyakorlatilag változatlan eredményt tudott fölmutatni az ideai agrárkamarai választásokon, mint hat évvel korábban, ám nagyon komoly figyelmeztetés az, hogy az eddigi két, a kisebbségi szakszervezetek ([Coordination Rurale](#), [Confédération Paysanne](#), [MODEF](#)) által már korábban elhódított megye (Calvados, Lot-et-Garonne, mindkettő a CR irányítása alatt áll) után két újabbat elvesztettek (Charente, Puy-de-Dôme).

Ennek oka azonban nem a többi szakszervezet megerősödése, hanem a belső ellentét volt – mindkét megyében az FNSEA-JA közös lista mellett volt úgynevezett „disszidens FNSEA-lista” is, ez a megosztottság volt az oka a siralmas eredménynek. A meglepetést viszont az jelentette, hogy a nyertes nem az egyik vagy a másik kisebbségi szakszervezet volt, hanem a kettő választási szövetsége – az egyik ugyanis a szélsőjossal, a másik a szélsőballal szimpatizál, mégis képesek voltak az FNSEA ellenében szövetséget kötni.

A szakszervezet plenáris ülésén az egyes tagozatok is kifejtették álláspontjukat, jövőképüket, így többek között a női gazdálkodók és a részesművelők. A nők esetében mindenképpen említést érdemel az a kifejezetten szociális kérdés, hogy a gyermeket vállalók messze nem tudnak olyan arányban és mértékben élni a törvényben – most már nekik is – biztosított jogokkal, azaz a gyes (és a helyettesítő) igénybe vételével, mint az átlagos munkavállalók. A részesművelők arra hívták föl a figyelmet, hogy az 1946-ban létrejött rendszer – ami a gazdálkodók és a földtulajdonosok közötti egyensúlyt hivatott megteremteni – reformja elengedhetetlen, elsősorban a bérleti szerződés átadása/utódlása jelent sürgősséggel megoldandó kérdést. Ezzel kapcsolatosan a kongresszus egyik, nyugdíjba vonulás előtt álló gazdája megjegyezte, a bérleti és részesművelői rendszer sajátosságai miatt a hozzá hasonló helyzetben lévő gazdák akkor sem adják bérbe a gazdaságukat, ha a gyerekeik közül senki nem akarja azt továbbvinni. Attól tartanak ugyanis, hogy ha a helyzet megváltozna – azaz pl. az egyik gyerek mégis belefogna a gazdálkodásba -, akkor sem tudnák vagy csak nagyon nehezen fölmondani a bérlővel/részesművelővel kötött szerződést. Ezért a legtöbben azt választják, hogy a gyerekek vagy családtagok – vagy más gazdák – részvételével gazdasági társaságot alapítanak a gazdaság továbbvitelére, a munkákat pedig általában mezőgazdasági gépmunkákra szakosodott egyéni vállalkozókkal végeztetik el.

Somogyi Norbert, Párizs

ⁱ Franciaországban Nicolas Sarkozy gazdasági minisztersége alatt lett „varázsszó” a vásárlóerő megőrzése, azaz a „*préservation du pouvoir d'achat*”, a nagy kereskedelmi láncok pedig maximális hatékonysággal igyekeznek kihasználni azt, hogy a mindenkori politika pártpreferenciától függetlenül úgy tekint erre, mint a választók megnyerésének egyik alapvető elemére. Hogy ezzel a helyzettel a kereskedelem hogy él vissza, azt többek között a gazdák kénytelenek leginkább elszenvedni.

ⁱⁱ *dotation pour investissements (DPI)* és *dotation pour aléas (DPA)* – a velük kapcsolatos szabályok szinte évente változnak, hol közös plafonösszeg vonatkozik rájuk (mint pl. 2009. előtt vagy jelenleg), hol külön lehet őket kezelni, és változhat maga az igénybe vétel felső határa is, az elnevezés korábban pedig *déduction* volt mindkét esetben. December elején a Nemzetgyűlésben a képviselők megszavazták a DPI/DPA igénybe vételével kapcsolatos új szabályokat, ennek értelmében többek között egy gazdaság bevételeitől és nyereségétől függetlenül a két támogatást együttesen maximum 27.000 €-ig lehet igényelni. További változás, hogy 2013-ban a DPI-t már nem lehet értékcsökkenéssel leírható ingatlanok (*acquisition d'immobilisations amortissables*) vásárlásakor alkalmazni, viszont a lassú forgású raktárkészletek és a szervezeteti társaságokban való üzlet rész vásárlására igen. A DPA-t ezentúl a hivatalosan elemi csapásként bekövetkezett káresemény időpontját megelőző vagy követő hat hónapon belül lehet igénybe venni. Könnyítés, hogy a biztosítás megléte ezentúl nem lesz az igényelhetőség követelménye, valamint elegendő lesz egy elkülönített számlán ezentúl csupán az igényelt összeg felét letétbe helyezni, valamint nem kell ezt a könyvelésben az eredmény oldalon föltüntetni. A könnyítések ellentételezéseként a DPA fölhasználását viszont az eddigi 10 évről 7 évre rövidítették.